Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia.
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 93. Braşov, Joi, 27 Aprilie (9 Maĭ) 1895.

Crisa încă nu e aplanată.

Braşov, 26 Aprilie v. 1895

Intorsĕtura, ce a luat'o crisa provocată prin demisiunea contelui Kalnoky, apare, după scirile cele mai nouĕ, mai puţin favorabilă pentru ministru-preşedinte Banffy, decât cum voiesc sĕ o presenteze oficioşii ungurĭ.

Adevĕrat este, că Majestatea Sa a esprimat dorinţa ca conflictul dintre Kalnoky şi Banffy sĕ fiă aplanat printr'o înţelegere între dênşii, şi că în urma acésta s'a şi iniţiat o astfel de înţelegere, dér tratările nu s'au terminat, învoiala încă nu e perfectă. Chiar şi „Pester Lloyd" se îndoiesce, că conflictul s'ar fi delăturat pe deplin prin espunerile, ce le-a făcut Banffy alaltăerĭ în rĕspunsul sĕu la interpelaţia lui Apponyi.

Intr'un punct mai ales se vede, că Banffy n'a dobêndit un resultat satisfăcĕtor, adecă în punctul delicat al satisfacţiunei, ce anunţase prin organele sale cu atâta emfasă, că o va cere, ameninţând, la cas când nu i-s'ar da, cu demisiunea cabinetului.

Ce-i drept, prin intervenirea împăciuitóre a monarchului, Banffy n'a fost pus în posiţiunea de a face us de rugarea de demisiune, ce-o avea în buzunar. Insĕ nu i-s'a dat ocasiune nicĭ sĕ-şĭ valoreze proiectul de-a cere satisfacţiune. Ba se pare, că s'a tractat mai mult de aceea, ca sĕ i-se dea lui Kalnoky satisfacţiune şi sĕ se facă ast-fel posibilă rĕmânerea lui în post.

Acésta o dovedesce şi împrejurarea, că Majestatea Sa s'a grăbit, înainte de aplanarea definitivă, a refusa cererea de demisiune a lui Kalnoky cu cuvinte fórte măgulitóre pentru acesta, asigurându-l de deplina sa încredere.

In ce consistă déră satisfacţiunea ce s'ar fi dat lui Banffy? In aceea, că a fost autorisat de a publica notele schimbate între el şi Kalnoky în afacerea Agliardi? Insĕ aceste note pledézá mai mult pentru punctul de vedere al ministrului de esterne, decât al ministrului preşedinte, căcĭ dovedesc, că Kalnoky a pus numai în vedere o eventuală intervenire la sântul scaun, dér nu resultă din ele nicĭ-decum, că a făcut deja acest pas, cum a susţinut Banffy.

Se mai asigură, că Kalnoky a pretins chiar sĕ se publice notele lui pentru ca însu-şĭ sĕ fiă justificat. Unde rĕmâne atuncĭ justificarea lui Banffy?

Punctul cel mai delicat al întregei afacerĭ este însĕ viitórea atitudine a contelui Kalnoky, care, precum se vede, nu va mai stăruì pe lângă demisiunea sa. Va trimete el óre la Roma nota fulminantă cerută de guvernul unguresc, orĭ nu? „Pester Lloyd" se îndoesce, că Banffy ar fi primit garanţiile necesare cu privire la acésta. Şi bine face, căcĭ precum s'anunţă din Viena Kalnoky nu numai, că nu se gândesce a iniţia acţiunea rĕsboinică anunţată înainte de vreme şi fără temeiu de ministru-preşedinte unguresc, ci caută chiar a se împăca cu nunciul papal şi a-l linişti asupra cuprinsului notelor sale, în carĭ vorbesce de lipsa de tact a nunciului.

Décă se va adeveri acéstа, atuncĭ nu mai încape îndoélă, că dilele cabinetului Banffy sunt numĕrate şi că va trebui sĕ se retragă, deşi póte sub alt pretext, ca sĕ nu apară, că a cădut sub presiunea ministeriului de esterne.

Vom vedé ce va mai urma după ce se va reîntórce Majestatea Sa din călĕtoria, ce a întreprins'o in Dalmaţia. Atuncĭ va trebui sĕ se clarifice, décă este permis guvernului unguresc de a face declaraţiunĭ unilaterale în cestiunĭ ce ating politica esteriórá a monarchiei şi décă pentru afacerĭ interióre unguresci ministeriul de esterne va înceta sĕ fiă un „tribunal de suprarevisiune", cum pretinde Banffy cu ai sĕi, orĭ că se va păstra stabilitatea de până acuma în conducerea politicei esteriόre a monarchiei şi guvernul unguresc va fi ţinut a nu face de capul sĕu nicĭ un pas, care îi póte prejudeca, cum pretinde contele Kalnoky cu amicii sĕi.

Conflictul Kalnoky-Banffy.

Conflictul Kálnoky-Bánffy preocupă dilnic pressa din monarchiă şi cercurile politice din statele dualiste. In privinţa acésta „*Budapesti Hirlap*", ce am primit adĭ, aduce amĕnunte fórte interesante asupra originei şi desvoltărei ulterióre a conflictului, amĕnunte, ce credem de interes a-le reasuma aicĭ:

Asupra interpelaţiei lui Terényi s'au consultat mai întâiŭ Bánffy, Coloman Tisza şi contele Albin Csáky, stabilind textul interpelaţiei în consiliul de miniştri. Lucrul s'a pregătit ca o surprindere, ceea ce a şi fost, de-órece şi ministrului de esterne 'i s'a avisat numai posibilitatea interpelaţiunei, ér nu şi rĕspunsul, ce are sĕ i-se dea. Obiceiul de a-se comunica cu ministrul preşedinte astfel de declaraţiunĭ, a fost călcat de rêndul acesta. In Viena nunciul a avut mai întâiŭ scire despre respunsul lui Bánffy la interpelaţiă. Nunciul a rĕmas fórte surprins şi a alergat îndată la contele Kálnoky, ca sĕ céră lămurirĭ. Dér acesta n'avea nicĭ o cunoscinţă despre lucru, şi şi-a esprimat marea mirare. Nu scia nimic nicĭ monarchul, de-órece Kálnoky considera schimbarea de note ca fiind în stadiul începerii, şi prin urmare n'a aflat de necesar a face raport Majestăţii Sale.

Efectul, ce l'a produs decĭ declaraţia lui Bánffy, a fost consternator în Viena, producênd agitaţiă şi în diplomaţia esternă.

E lucru notoric, că a doua di Kálnoky şi-a dat dimisia, şi în 3 Maiŭ a publicat cunoscutul comunicat în „Pol. Corr" E greu a-se stabili, că óre comunicatul fost'a arătat înainte Majestăţii Sale; se dice însĕ, că proposiţia din urmă, care cuprindea dimisia lui Kálnoky, *a eliminat'o monarchul.*

Bánffy, în urma comunicatului, a călĕtorit imediat la Viena, unde a petrecut dilele de 4 şi 5 Maiŭ. El a mers în Viena ca sĕ-şĭ céră satisfacţiă dela monarch, pentru vătĕmarea, ce 'i s'a făcut, pe care décă n'o va primi, va da dimisia întregului cabinet. Inainte însĕ de-a fi primit în audienţă s'au urmat tratărĭ dese şi vii între Kálnoky şi Josika, al căror resultat este, că Bánffy nu şi-a dat dimisia. In cercurile politice se aştéptă resolvarea definitivă a conflictului numai după reîntórcerea Majestăţii Sale din Pola.

*

Interesant este acum sĕ vedem cum s'a resolvat acest conflict *numai în mod provisor*:

Din depeşa nóstră de ierĭ s'a putut vedé, că Majestatea Sa n'a primit dimisia lui Kálnoky, şi i-a esprimat tot-odată *cea mai deplină încredere*; ér din depeşa de alaltăerĭ, datată din Budapesta 6 Maiŭ, se vede, că br. Bánffy a primit autorisarea, séu mai bine dis porunca, de a da cetire în parlament notelor schimbate între el şi Kálnoky. Publicarea acestor note *a pretins'o* însuşĭ Kálnoky şi Bánffy se retrăgea la început, în urmă însĕ s'a învoit la cetirea lor, pe lângă aprobarea consiliului de miniştri. Kálnoky, — cum se susţine — a pretins publicarea acestor note în parlamentul unguresc, din causă, ca întrégă diplomaţia şi publicul sĕ aibă deplină şi genuină cunoscinţă asupra punctului de vedere luat de el. Acésta întêmplându-se, „*Pol. Corr*" *va publica o nouă declaraţiă.*

Acesta este modul prin care, la dorinţa monarchului, conflictul s'a resolvat astfel, ca amêndoi consilierii sĕi sĕ rĕmână la postul lor.

*

Dăm acum un scurt resumat despre şedinţa dela 6 Maiŭ a dietei unguresci în care Bánffy a „luminat"

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Constance.

De *Marg......*

In limba lui Beranger, însĕ cu graiul lui Petrarca, mi-ar plăcé sĕ-ţĭ vorbesc ţie, mică Constance, căcĭ tótă dorinţa ta este de a audi, împreună cu murmurul măriĭ, cântecul:

„Sul mare lucica
L'astro d'argento".

Când vorbesc cu tine, orĭ gândesc la tine, n'o pot face nicĭ odată fără ca credinţa mea sĕ nu-mĭ spună, că viéţa nu este decât numai din întêmplărĭ. Ce împrejurărĭ estra-ordinare au făcut, ca ale nóstre căi sĕ se unéscă! Ce eventualitate neînsemnată a trebuit, ca sórtea nóstră sĕ ne conducă în aceeaşĭ direcţiune! Dér de câte-orĭ mĕ uimesc eu, că o di, o oră, un moment uneorĭ póte fi causa tuturor dilelor vieţii; că un cuvênt, care sbóră cu uşurinţă de pe buzele nóstre, altora póte sĕ fiă fatal; că o privire, ce o scăpăm din ochĭ, póte e prima tréptă spre o înălţime uriaşe, la care putem ajunge fără scirea şi voinţa nóstră şi numai pe basa credinţiĭ şi încrederiĭ.

Dér eu vorbesc acuma numai despre mine, căcĭ am vĕdut de-atâtea-orĭ schimbările miraculóse ale vieţiĭ, încât une-orĭ mai că m'a sguduit în hotărîrile mele acel grăunte de nisip, care a fost causa, ca cumpĕna sĕ apese într'o parte.

Odată un grăunte de nisip, altă-dată o lacrimă. De unde vine, din ce s'a născut: cine ar întreba? Schimbă, ne conduce sórtea, ne aruncă în drépta séu în stânga, ne învaţă a fi fericiţĭ, séu a suferi.

Aşa trebue sĕ fiă totuşĭ Constance, că iubirea, care o prădezĭ pentru mine, n'a destinat'o numai pe séma mea acea putere, care judecă asupra nóstră, ci şi pentru inima ta bună, căcĭ altfel eu n'aşĭ merita-o. Nu-ţĭ voiŭ uita nicĭ-odată pietatea cu care păzescĭ tu memoria fiinţei, a cărei inimă bună adĭ nu e decât pulbere. Tu eştĭ aceea, care-o deplângĭ cu mine şi-i cercetezĭ mormêntul; tu mĕ însoţescĭ pe căile lungĭ şi liniştite, carĭ ne conduc la ea, ca sĕ ne rugăm pentru liniştea ei. Nimic nu póte sĕ ştérgă din inima mea acésta, deşi une-orĭ aşĭ dori singurătatea, n'aşĭ voì ca chiar şi numai tu sĕ-mĭ fi martor şi sĕ citescĭ gândirile de pe faţa mea. Insĕ mie 'mĭ este de ajuns o clipă, ca sĕ privesc în ochiĭ tĕi şi sĕ înţeleg, că în marele infinit şi tu privescĭ doritóre după un punct şi cauţĭ crucea pe care s'o poţĭ sĕruta, ca şi mine. Şi atuncĭ cred, că nu tu pe mine, ci eu te conduc pe tine, şi sufletele nóstre peregrinézá triste pe aceeaşĭ cale.

Este ceva, ce-aşĭ dorì sĕ-ţĭ spun, ce mi-ar plăcé sĕ înţelegĭ, ca apoi săpându-o în inima ta, se n'o uiţĭ nicĭ când. Nu privi de astă-dată în mod recriminator spre mine; eu nu-ţĭ vorbesc despre nimic alt-ceva, decât despre inima ta, despre acea inimă, în care sunt convins — mai mult ca orĭ şi cine — că se află numele meu.

Tu ai trăit cu ceva mai mult, decât mine; sórtea ta, raporturile vieţii tale te-au învĕţat póte mai mult, decât pe mine. Tu trebue sĕ sci, că în viéţă este depus timbrul pe tot ce e pĕmêntesc; că şi în iubire numai o parte se înalţă peste ce-i comun; că unde pĕtrunde gândul şi ajunge inima: numai pe jumĕtate afli ceea ce cauţĭ. Celelalte sunt numai materiă brută, din care lipsesce sufletul lui Dumnedeu. Căcĭ décă nu ar fi aşa, atuncĭ lumea ar fi o operă grandiósă a două inimĭ împreunate, atuncĭ totalitatea credinţei nóstre, deliriul sentimentelor nóstre ne-ar duce într'o lume nóuă, unde n'am cunósce nimic din acea luptă, ce o pórtă aicĭ singuratecile inimĭ pentru sine cu sine.

Cunosc inima omenéscă şi este în mine o simţire bolnăviciósă, dér supra-fină, care une-orĭ îmĭ prevestesce totul, în mod miraculos. Sciu, că escesele sufletului meu unde se lovesc în surîs şi unde mai aflu, afară de tine, iubire adevĕrată. Tu mĕ resfeţĭ, mĕ temĭ şi-mĭ dorescĭ inimă nedespărţită.

Privesce în jur, fi atentă la ce-ţĭ ajunge privirea. Vedĭ, că într'un pămênt rĕsar mii de florĭ şi că o singură rază lucesce asupra tuturora. Şi chiar şi atuncĭ, când n'ar fi în tine alt-ceva, ce m'ar atrage, decât iubirea, chiar şi atuncĭ ar trebui sĕ simţĭ lumina, ce se refractă prin sufletul meu, care întrégă este a ta, fiind-că din inima ta se varsă asupra-mĭ!

Nu crede, că orĭ-ce splendóre orbesce, décă-i privescĭ în faţă, că ceea ce în estasul ei îşĭ crează inima, n'ar suferi lângă sine, pe lângă idol, şi pe altcineva.

Décă ai umblat până la fine prin şcóla vieţii; décă ai ostenit pe drumul, pe unde în suflet cu atâtea idealisme ne-am sciut însufleţi numai de ideale; décă ai sciut sĕ te entusiasmezĭ de ceea ce inima ta a ţinut

opinia publică asupra conflictului, dând cetire şi notelor din cestiune:

Şedinţa s'a deschis abia la 11½ óre a. m., ţinêndu-se înainte un consiliu de miniştri în care au luat parte toţĭ membrii cabinetului, afară de Josika; au mai participat apoi Coloman Tisza, Coloman Széll, contele Albin Csáky, Al. Wekerle, D. Szilágyi şi Max. Falk. In consiliul acesta s'a desbătut raportul ministrului-preşedinte. „Budapesti Hirlap“ spune, că ar fi fost vorba şi despre aceea, ca óre cabinetul-Bánffy sĕ priméscă soluţiunea din Viena, orĭ sĕ pună cestiunea cabinetului şi sĕ provóce imediat crisa. Modalitatea din urmă n'au putut'o alege, deórece s'ar fi opus dorinţei esprese a Majestăţii Sale. S'au învoit déră la o declaraţiă, pe care Bànffy s'o facă în legătură cu cetirea notelor şi în care sĕ se susţină autoritatea guvernului şi punctul de vedere al acestuia, esprimat la 1 Maiŭ, faţă cu Roma.

Acésta s'a şi făcut în vorbirea, cu care a întrodus şi a sfirşit cetirea notelor, şi care, cum am dis, culmină în declaraţiunea, că *guvernul îşĭ susţine neschimbat punctul sĕu de vedere* în afacerea călĕtoriei nunciului Agliardi.

Nota lui Bánffy adresată lui Kálnoky dice, că se póte întêmpla fórte uşor, ca călĕtoria nunciului papal prin Ungaria sĕ dea ansă la o interpelaţiă. In casul acesta ar fi bine a-se rĕspunde imediat interpelaţiei. Insĕ fiind-că vré s'o facă în întelegere cu ministrul de esterne, acesta l'ar deobliga fórte mult, décă i-ar comunica părerile înţelepte. Şi anume: de-oparte consideraţia, ce este a-se avé faţă de St. Scaun, de altă parte raporturile escepţionale ale Ungariei şi apĕrarea punctului de vedere, în virtutea căruia *nu se póte permite nicĭ unei puterĭ esterne dreptul de-a se amesteca în afacerile interne ale Ungariei.*

Nota lui Kálnoky desvoltă pe larg vederile ministrului faţă de interpelaţia din cestiune. Kálnoky spune lui Bánffy, că el nu e lămurit pe deplin asupra faptelor prin carĭ nunciul ar fi depăşit marginile competenţei sale, şi mai ales nu póte sĕ-i dea un rĕspuns categoric până ce nu vede textul interpelaţiei. In privinţa amestecului nunciului în afacerile interne ale Ungariei, Kálnoky crede, că Bánffy este mai bine orientat şi póte mai uşor sĕ esprime o judecată, decât dênsul, care nu pré se laudă cu cunóscerea raporturilor interne ale Ungariei. *I-se pare* însĕ, că din partea nunciului s'a făcut o *netactică, ce merită reprobare*, prin aceea, că nu s'a mulţumit de-a visita pe capii bisericescĭ, carĭ l'au învitat, ci punênd-se în contradicere cu înaintaşii sĕi, *a ţinut vorbirĭ şi alocuţiunĭ publice faţă de politica guvernului.* La acésta a dat póte ansă primirea, ce i-a făcut'o clerul şi partida catolică. In tot casul ar fi fost de datoria lui, ca séu sĕ-şĭ amâne călĕtoria pretimpurie, séu sĕ se asigure, că întreţinerea lui în Ungaria nu va provoca neajunsurĭ politice. Totodată — încheiă Kálnoky — *sunt gata*, întru cât guvernul maghiar o află de lipsă, a *ridica, prin ambasadorul c. şi reg., recriminaţiunĭ înaintea Scaunului din Roma contra păşirei hotărît fără tact a nunciului*, care este acomodată numai *de-a mărĭ iritaţia în Ungaria.*

După cetirea acestor note, contele *Apponyi* a luat cuvêntul, supunênd la o aspră critică procederea lui Bánffy. Apponyi imputà ministrului-preşedinte, că n'a lămurit de loc audienţa, ce-au avut'o la Majestatea Sa cei doi miniştri. A condamnat pe Kálnoky şi n'a cruţat nicĭ pe Agliardi.

Ministrul-preşedinte *Bánffy* rĕspundêndu-i dise, că el a apĕrat autoritatea şi demnitatea guvernului.

*

Socialiştii-creştinĭ din parlamentul central din Viena, în frunte cu prinţul *Lichtenstein*, au adresat guvernului o interpelaţiă cu privire la nota lui Kalnoky, adresată lui Bánffy. In motivarea interpelaţiei se dice, că nota acésta încurcă şi mai mult raporturile monarchiei austro-ungare faţă de Sf. Scaun şi ea cuprinde aserţiunĭ, carĭ nu pot fi primite de nicĭ un catolic adevĕrat. Intrébă decĭ, că autentică este, orĭ nu acéstă notă; că publicatu-s'a ea cu scirea şi învoirea lui Kalnoky, şi décă da, atuncĭ, ce are de gând sĕ facă guvernul central, ca sĕ rectifice acéstă vătĕmare?

*

Corespondentul din Roma a lui „*Lokalanzeiger*“ din Viena, comunică acestei foi o convorbire, ce a avut'o cu un înalt funcţionar bisericesc din Roma, care i-a declarat, că Vaticanul nicĭ pe departe nu se gândesce a rechiăma pe nunciul *Agliardi*, după ce guvernul maghiar n'a dovedit până acum prin nimic, că Agliardi s'ar fi amestecat în afacerile interne ale Ungariei. Procederea lui Banffy se opune orĭ-căror obiceiurĭ diplomatice. Vaticanul nu va rechiăma pe Agliardi nicĭ chiar în casul, când ar fi cause concrete.

CRONICA POLITICĂ.

— 26 Aprilie.

In cercurile bine informate din Sofia se afirmă, că **Ţarul** s'a esprimat cătră Zankov cumcă o **împăcare cu Bulgaria** ar fi posibilă numai cu următórele condiţiunĭ: 1) Prinţul, princesa şi prinţul-moştenitor sĕ se boteze după ritul ortodox; 2) Zankov sĕ fiă ministru-preşedinte; 3) Ministru de resbel sĕ fiă numit un general rusesc; şi 4) Toţĭ şefii de regimente sĕ fiă oficerĭ ruşĭ.

*

Ambasadorul japones din Paris încunosciinţà în 5 l. c. pe ministrul de esterne frances, *Hanotaux*, că **Japonia**, ascultând de sfaturile prietenescĭ ale Franciei, Germaniei şi Rusiei, *renunţă* la ocuparea peninsulei Liao-Tung şi a portului Arthur, — Flotele strĕine sunt adunate la Chefoo. Flota ruséscă constă din 8 vapóre, inclusive 3 torpilorĭ. Se aştéptă încă mai multe bastimente. Mai departe se află tot acolo un vapor engles, unul american, unul frances şi douĕ vapóre germane.

Asasinii libertăţii.

Sub acest titlu diarul „*Parlamentär*“ din Viena publică un articol de fond de următorul conţinut:

Când în anul 1848 Slavii dela Sud îşĭ scóseră săbiile libertăţii naţionale contra asuprirei maghiare, când Românii şi Slovacii îşĭ părăsiră casa şi masa, pentru de a-şĭ apĕra viéţa, când în fine sĕ întroduse absolutismul, spre a decapita libertatatea popórelor: esista o justificare pentru aceste fapte volnice, după carĭ imediat urmà asuprirea tuturora. Croaţii şi Sêrbii nu erau îndatoraţĭ a plăti cu sclăvia lor libertatea maghiară; Românii şi Sêrbii erau îndreptăţiţĭ de-a tracta pe tiranul îmbràcat în mantaua constituţionalismului chiar aşa, ca şi pe fratele sĕu în absolutismul gol, şi absolutismul era îndreptăţit sĕ se încuibe acolo, unde libertatea era eserciată în mod atât de nedemn. Dór erau fapte concrete, ca uciderea dignitarilor princiarĭ, şi detronarea dinastiei la Dobriţin, carĭ justificau orĭ-ce procedere a absolutismului. Ce însĕ nu se putù justifica, a fost abusul de libertate din partea unei seminţii, care credea că are dreptul, sĕ întrebuinţeze pe tóte celelalte naţionalităţĭ în folosul sĕu. Maghiarii sugrumară în anul 1848 libertatea constituţională şi naţională a popórelor austriace, prin despotismul lor naţional. Leul deşteptat mirosi la Raba şi în alte părţĭ sânge, şi cu tóte că puse piciorul pe gâtul maghiarismului, totuşĭ nu se sătură de el. Furcile ridicate şi glónţele puşcate însĕ nicĭ decum nu făcură mai vrednic de libertate pe acel popor, care prin deşertăciunea lui naţională ne arunca în cel mai vitreg absolutism de dece anĭ.

Şcóla politicianilor panmaghiarĭ, care în 1848 dicta, spre gróza tuturor naţionalităţilor de sub coróna sântului Ştefan, din Pesta şi Dobriţin, astădĭ conduce regimul din Pesta şi luptă cu tóte mijlócele absolutismului parlamentar în contra îndreptărei spre bine a poporului sĕu propriu, contra postulatelor celorlalte naţionalităţĭ şi contra libertăţii tuturor celorlalte popóre ale acestui stat. E timpul sĕ se deştepte ómenii. Evenimentele sĕptĕmânei din urmă, atitudinea Maghiarilor luată contra bisericei, procederea neconstituţională şi despotică a acestora, administraţiunea desolată, provocarea de incidente revoluţionare chiar şi cu ocasiunea alegerilor: tóte aceste fac pe partida conducĕtóre din Ungaria matură de un al doilea 1849, şi popórele Austriei, fără deosebire de naţionalitate, adecă Germanĭ, Românĭ, Slavĭ dela Sud şi Nord, trebue sĕ cumpănéscă, că óre unde le duce prepotenţa, intoleranţa şi mania de domniă maghiară, că ce le costă libertatea constituţională a seminţiei maghiare, ce le aduce şi ce le oferă pe viitor.

Adênc ruşinată, naţiunea germană, — care în antagonismul sĕu faţă cu Slavii, este gata la orĭ-ce umilire din partea Maghiarilor — ar trebui sĕ recunóscă, că nu e în stare a resista curentului elementului maghiar, şi că subscrie totul, ce i-se poruncesce.

După-ce numitul diar vorbesce despre modul de procedere al Maghiarilor faţă cu Slavii dela Sud şi faţă cu celelalte naţionalităţi încheiă astfel:

Marea crisă austriacă încă nu e finită, dér îndesuéla ofensătóre a maghiarismului dă luptei o nouă formă. In solidaritate cu tóte elementele dincóce şi dincolo de Leitha, trebue sĕ respingem atacurile. Pactul ungar dela 1867 în mâna bărbaţilor regimului maghiar este un necontenit pericol pentru libertatea ţĕrilor vestice, periclitéză interesele nóstre materiale, ameninţă libertăţile nóstre constituţionale şi folosesce cele mai detestabile mijlóce pentru suprimarea vieţei de partid austriace.

SCIRILE DILEI.

— 26 Aprilie.

7 Maiŭ. In amintirea acestei dile, în care înainte cu un an s'a început procesul Memorandului, damele române din Braşov, voind sĕ salute pe întemniţaţii noştri politicĭ dela Seghedin şi Vaţ printr'o telegramă, dér avênd în vedere, că asemenĭ telegrame, în urma mĕsurilor de restricţiune luate în timpul din urmă, nu mai pot ajunge la destinaţiă, au hotărît sĕ comunice prin diarul nostru salutarea lor:

„*Salutându-vĕ cu iubire, în diua memorabilă de adĭ, ne reamintim cu bucuriă demna şi înălţătórea declaraţiune, ce aţĭ făcut'o înaintea tribunalului din Cluşiu, şi vĕ dorim din suflet sănĕtate şi inimă veselă, ca se puteţĭ străbate cu nestrămutată bărbăţiă dilele de suferinţă, ce vĕ mai stau înainte.*

Damele române din Braşov.

—o—

Marĭ incendiurĭ în comitatul Albei de jos. Dumineca şi Lunia trecută s'au ivit în acest comitat trei focurĭ marĭ, cărora au cădut jertfă peste o sută de familii, dintre carĭ multe au ajuns la sapă de lemn. In 5 Aprilie au ars în *Ighiu* 5 case cu tóte clădirile economice din jur. In aceeaşĭ di au ars în *Cricău 60 de case*, împreună cu tote edificiile din jur. Au ars şi multe vite, galiţe etc., aşa că aprópe jumĕtate comuna este nimicită. Lunĭ diminéţa s'a iscat un foc mare în *Păjida de lângă Aiud*, unde au ars vre-o *40—50 de case* cu nutreţul, grajdurile şi tot ce era pe lângă ele. Asigurat n'a fost apróпе nimenea. *Tóte aceste trei comune sunt locuite de Românĭ.*

—o—

Ţinerea congresului naţional bisericesc. Scirea, reprodusă de noi în numĕrul de erĭ, o confirmă şi „Telegraful Român“ din Sibiiu, care scrie în numĕrul sĕu de adĭ: „Precum suntem informaţĭ, *Maj. Sa a încuviinţat ţinerea congresului nostru naţional bisericesc pe diua de 7 (19) Maiŭ a. c.*“.

—o—

Un Român împuşcat de finanţĭ. Sâmbăta trecută a fost împuşcat, pe hotarul Zêrnescilor, locuitorul român *Ioan T. Cojenelu*, din comuna Măgura, *rĕmânênd imediat mort*. Ucigaşul este *un finanţ unguresc dela Zêrnescĭ*. Casul, după cum ni-se comunică, s'a petrecut ast-fel: I. T. Cojenelu, un bărbat în etate de 27 anĭ, însoţit de un băiat de 17 anĭ, se reîntorcea peste munţĭ dela Rucăr, în România, cu scopul de-a veni acasă. In comuna Peştera însĕ a fost întêmpinat de nisce finanţĭ ungurescĭ, carĭ pe cuvênt, că ar fi adus cu sine din România *o ploscă cu ţuică* fără a fi vămuită, îl luară atât pe el, cât şi pe băiatul şi-l escortară prin Valea-Jiţii spre Zêrnescĭ. Când au ajuns însĕ în hotarul Zêrnescilor, în locul aşa numit „*Pe rîu*“, Românul, fiind-că apucase sĕ trécă înainte cu vre-o 10 paşĭ, a fost împuşcat din partea unui finanţ, fără nicĭ un scrupul, pe cuvênt, că ar fi voit sĕ fugă. Acésta *s'a întêmplat diua mare, pe la 2 óre p. m.* Românul a rĕmas imediat mort. Imormêntarea lui s'a făcut erĭ. Contra finanţului ucigaş s'a făcut arĕtare la autorităţĭ. — Pentru ce óre tot numai cu Românii se întêmplă ast-fel de casurĭ, ér Sĕcuii şi cu Ciangăii, carĭ şi ei fac dilnic aceeaşĭ cale, nu scim sĕ se fi întêmplat un singur cas?

—o—

Delegaţiunile austro-ungare, după cum anunţă „O. E.“, nu vor fi amânate din causa conflictului între Kálnoky şi Bánffy, ci dinpotrivă se fac tóte pregătirile pentru-ca delegaţiunile sĕ se deschidă la timpul fixat.

—o—

Erăşĭ o volniciă. Din Rosenberg (Rozsahegy) se anunţă, că Slavii de acolo au voit sĕ arangieze în 5 l. c. o representaţiune teatrală de diletanţĭ, viceşpanul însĕ interdise ţinerea representaţiunei pe

---

mare şi sfânt, atuncĭ vei înţelege estremul în care mi-se pierde sufletul: când el îşĭ aduce aminte. Căcĭ — tu sci mai bine — iubirea unui mormênt tăcut m'a învĕţat sĕ adorez pĕrul alb, şi amintirea acelor doi ochĭ adênc aşedaţĭ, mĕ urmăresc pretutindenea. Este, că adese-orĭ viéţa mĕ chiamă. Mĕ chiamă, mĕ amăgesce şi eu merg. Privirea aceea mĕ urmăresce pretutindenea, strălucirea umbrită a acelor doi ochĭ îmĭ arată, că încătrău sĕ umblu. Când ajung în rĕspântii, o, de câte-orĭ rĕsună plângător în inima mea numele ei: *mamă!* Şi când n'o vĕd mai mult înaintea mea, mĕ duc s'o caut. Inima, calea mĕ duc într'acolo, pe unde mĕ urmăresce privirea ta plângĕtóre. Şi tu nicĭ nu gândescĭ, ce mĕ duce, ce mĕ alungă înainte! Póte acela, care liniştesce furtuna, care trimite sórele spre odihnă, séu care arată pasĕrii călĕtóre o patrie nouă.... Nu sciu, este magnet ceea ce mĕ atrage; bucurie, ce nu pot nega; mângăere, care mĕ vindecă cu durerea. Numai pentru-că nu înţelegĭ acésta, tu nu o temĭ pentru alt cine-va! Ea însĕ isvoresce din sufletul meu, mĕ încăldesce şi mĕ binecuvêntă, căcĭ tot ce este adevĕrat şi real se imprimă în suflet, care înzadar se luptă în contra. De ce dér aşĭ voi eu sĕ mĕ lupt?

Rîde, înseninéze-se dér faţa ta, mică Constance, când privirea ochilor noştri se întêmpină împrumutat, şi nu-ţĭ întórce cu îndârjire capul tĕu buclat, déçă vréu sĕ te fac a înţelege, că poesia vieţii mele este tocmai aceea de ce tu — nepriceput'o — eştĭ gelósă.

Şi aşa epoca în care trăim omóră din noi orĭ-ce idealism; sĕ nu-i dăm dér şi noi ajutor.

Viéţa ne răpesce visurile; în loc de ideale, ea ne dă materialism; în loc de încredere, îndoială şi în loc de credinţă, sciinţă; şi déçă şi nouĕ ne revine ceva din spiritul real al epocei nóstre, sĕ nu alungăm dela noi totul, ce ne-a rĕmas din trecut, chiar nicĭ atuncĭ, déçă mult timp nu vedem decât umbră, căcĭ umbra cea mai întunecată o aruncă lumina cea mai viuă.

Cine scie nu este óre împlinirea sorţii nóstre aceea pentru ce voim sĕ ne tragem la rĕspundere pe noi înşine? Inzadar atuncĭ. Eu dóră ţi-am spus deja, că aşa trebue sĕ fiă, că întêmplarea nu este decât sclava sorţii, care pedepsesce înainte de a pĕcătui şi binecuvêntă, déçă am binecuvêntat.

H.

motiv, că s'ar inscena agitațiunĭ naționale cu acea ocasiune.

—o—

Esploratorul polului nordic, Iuliu de Payer, a ținut și aicĭ în Brașov, în sala de concerte, alaltăsĕră o interesantă prelegere. Turneul sĕu de prelegerĭ are de scop de a deștepta interesul marelui public din monarchiă pentru noua espedițiă, ce-o plănuesce. Despre acéstă espedițiă, care ar fi sĕ pornéscă dela Hamburg, la 15 Iunie 1896, pentru esplorarea Groenlandei nord-ostice, a vorbit mai întâiu. După planul, ce și-l'a făcut, espediția acésta va costa la vr'o 500,000 florinĭ și va avé mai mult un scop artistic, decât geografic, vrênd a da, cu ajutorul unor pictorĭ, fotografi etc. probațĭ, o icónă fidelă a ținuturilor arctice, carĭ, ḑise el, nu sunt așa de monotóne, cum se crede de comun, acoperite numai de ghiață și zăpadă, ci ofer un tablou variat și fórte interesant al naturei, care nu este lipsită nicĭ de vegetațiune. In partea a doua a prelegerii sale, d-l de Payer a descris viața ce au dus'o în țĕrile arctice esploratorii, când cu espedițiunea germană și espedițiunea austriacă „Tegetthof", la care a luat parte, arătând mai ales cum se făceau călĕtoriile cu săniile, vênătórele contra urșilor și rosmarilor și amintind un șir de aventurĭ din cele mai interesante. El vorbì și despre schimbările climatice, despre frigul cel mare, ce domnesce în regiunile arctice și cum trebue sĕ se apere omul contra lui, și în fine descrie catastrofa corabiei „Tegetthof", arătând cum fù împresurată de ghiață, cum au căutat sĕ-o elibereze, lucrând aprópe o jumĕtate de an sĕ depărteze ghiața, tăiându-o cu ferăstraele, și cum nu li-a succes totușĭ sĕ-o scape și au părăsit'o înaintând cu săniile mereu până ce dĕdură de-o corabiă ruséscă, care i-a scăpat. Terminând, conferențiarul a esprimat din nou dorința, ca întreprinderea sa sĕ fiă sprijinită. El fù viu aplaudat de numĕrosul public.

—o—

Scóle de stat. In adunarea municipală a comitatului Cianad s'a ivit ḑilele acestea o viuă discuțiă asupra propunerii comisiunei administrative cu privire la trecerea tuturor scólelor poporale în mâna statului. Plebanul catolic din Földeak a fost contra propunerei din motive religionare. Deputatul *Justh* a apĕrat propunerea, recomandând primirea ei din punct de vedere a statului maghiar (sic!) Propunerea a fost primită.

—o—

Din Macedonia. Se anunță, că scólele românescĭ din Macedonia încep a se sustrage de sub influența inspectorului scolar, d-l Mărgărit. Poporațiunea a hotărît sĕ dea conducerea scólelor unei eforii după obiceiul tradițional. Eforia alésă de populațiune a fost aprobată de guvernul Sultanului. Eforia a înaugurat instalarea în un nou local al liceului din Monastir (Bitolia) în ḑiua de 26 Martie, cu o deosebită solemnitate.

—o—

Mórtea unui bărbat ilustru. Alaltăerĭ a murit în Geneva renumitul medic, naturalist și scriitor Carol Vogt, născ. la 1817; dela 1835 se ocupà cu studii anatomice și fisiologice; publicà diferite scrierĭ geologice; dela 1847 profesor univ. la Giessen; a escelat în adunările naționale germane, ca orator de frunte; la 1852 a fost numit profesor la Geneva și ales în consiliul național elvețian. Este unul dintre anteluptătorii materialismului și ai Darwinismului. La 1861 conduse espedițiunea la Cap de Nord. A scris fórte multe opurĭ privitóre la sciințele naturale.

—o—

Din Dobrogea. Cetim în „Sentinela Dobrogei": Tot malul drept al Dunărei, aparținênd județului Constanța, este inundat de apele Dunărei. Sĕmĕnăturile din acéstă parte sunt distruse prin inundațiune. Doi economĭ de vite dela Cogarcea, voind sĕ trécă Dunărea cu două mii oi, au fost luațĭ de curentul apei. Oile au pierit tóte, ciobanii însĕ și economii de vite, din fericire au putut sĕ fiă scăpațĭ.

—o—

O carte de corespondență, scrisă acum sunt opt anĭ, s'a îmânat în 30 l. tr. adresatului în Budapesta. Ea a fost espedată în 16 Ianuarie 1888 din Moșocz, și în rĕstimpul de opt anĭ a călĕtorit aprópe prin întrégа lume, locuită de ómenĭ.

Invĕțământul rural în România.

Cetim în „Timpul" de ierĭ:

Ministerul instrucțiunii publice a dat la lumină ḑilele acestea o lucrare statistică din cele mai importante: *Recensămêntul copiilor în vêrstă de școlă în comunele rurale.*

Datorită sîrguitorului sub-director al învĕțământului primar și normal primar, d. Frederic Damé, lucrarea acésta, prima complectă în țéra nóstră, ne dă tóte elementele chestiunii așa de grele și de complicate a învĕțământului la sate și merită fără îndoélă o recensiune desvoltată; neputênd face acésta pentru moment, ne vom mulțumi sĕ relevăm la acest loc câte-va date din consciințiósa lucrare a d-lui Damé, atrăgênd asupra ei atențiunea tuturor acelora, carĭ se intereséză de cultura poporului român.

După recensămêntul din 1894, avem în comunele rurale din tótă țéra 634,342 copii în vêrstă de școlă: 350,507 băețĭ și 283,835 fete.

Inscrișĭ astăḑĭ în școlele sătescĭ, din tótă acéstă sumă, sunt numai 186,403 copii: 154,896 băețĭ și 31,507 fete. N'au fost dér înscrișĭ 333,473 de copii. Și trebue sĕ se mai ție în sémă că, chiar din cei înscrișĭ, abia 50% frecuentéză regulat școla.

Aceste câte-va cifre ne dau, în întregul lui, problemul învĕțământului rural.

Care e pricina, séu mai bine, carĭ sunt pricinile acestei desnădăjduitóre stărĭ de lucrurĭ?

S'au dat în vremurĭ fel de fel de rĕspunsurĭ la acéstă întrebare; un rĕspuns mulțumitor nu putea sĕ ni-l dea însĕ, de cât o cercetare statistică inteligent condusă. Subdirectorul învĕțământului primar a sciut sĕ facă acéstă cercetare și a isbutit sĕ adune tóte elementele pentru resolvarea chestiunii. Volumul tipărit de ministerul instrucțiunii e în privința acésta o comóră de informațiunĭ.

Mai întâiu, din cei 634,342 copii în vêrstă de școlă, 114,466 locuesc orĭ în comune în carĭ nu e de loc școlă, orĭ în sate dela carĭ, până la cea mai apropiată școlă, e o distanță mai mare de 3 kilometri. Cu orĭ câtă bună-voință, aceștĭ 114,466 copii nu sunt în posițiune sĕ învețe carte.

Avem totușĭ un numĕr mare de copii, 519,876, carĭ locuesc în sate înzestrate cu școlĭ séu în apropiere de școlă. Cum se face, că din aceștia numai 186,403 sunt înscrișĭ?

Rĕspunsul ni-l dă numai de cât lucrarea d-lui Damé: în școlele nóstre rurale nu e loc, astăḑĭ, de cât pentru 180,000 de copii; s'au înscris decĭ cu aprópe 6.500 copii mai mult, de cât sunt locurĭ în școlele esistente.

Cifrele acestea scot din discuțiune, în mod definitiv, părerea împărtășită de mulțĭ, că țĕranul ar fi refractar instrucțiunii. Décă din 634,342 de copii se găsesc înscrișĭ numai 186,403, pricina e, că suntem încă fórte departe d'a avé numĕrul trebuitor de școle.

La pacea dela Simonoseki.

Despăgubirea, pe care China e îndatorată a-o plăti Japoniei, după cum se scie, represintă suma de 200.000.000 taelĭ. Este acum întrebarea ce și cât e un tael? In China prețul argintului se hotăresce după greutate. Un tael conține 508.5 grame de argint curat, decĭ în relitate are prețul de 1 fl. 80 cr. Astfel deci despăgubirea de resbel se urcă la 360.000.000 fl. Insĕ prețul argintului se va urca mai sus până atuncĭ, când suma va fi plătită. China, în comparațiă cu India, a importat în ceștĭ ḑece anĭ din urmă puțin argint, probabil nu mai mult ca 90.000.000 fl., pe când în India s'au impoptat 720,000.000. Din causa acésta China va fi silită sĕ se îndrepte către piețele europene, pentru de-a aduna argintul necesar.

Se nasce acum întrebarea, cum va plăti China argintul? Cu tóte că ea este o țéră agricolă, totușĭ esportul de orez, grâu și tóte celelalte cereale, afară de mazăre și fasole, este oprit. Esportul de teă dela 1880 încóce a scăḑut fórte mult, ér esportul de mătase, cu tóte că s'a urcat, totușĭ pe departe nu ajunge pentru de-a cumpĕra sume marĭ de argint.

Mai rĕmâne a se sci, ce póte oferi China în aur. După cât se scie, în China astăḑĭ nu esistă mine de aur, și culesul séu spălatul aurului de prin apele dela granițele Siberiei, este de mică importanță. Aurul se póte aduna din două isvóre. Cel d'intâi este San Francisco și Australia, de unde îl aduc Chinezii, carĭ se întorc în patriă, ér al doilea este aurul adunat pe ascuns de Chinezii cei bogațĭ. Décă din isvórele acestea va ajunge aurul, cu care se va plăti despăgubirea, sĕ circuleze în Europa și în Statele Unite, atuncĭ ambele continente vor trage folos din el și atât prețul argintului cât și al aurului se va urca în mod considerabil.

Scirĭ telegrafice.

Pola, 8 Maiu. Majestatea Sa a fost primit de-o mulțime mare în mod entusiastic. La vorbirea primarului monarchul a rĕspuns în limba italiană asigurând orașul de grația sa. „Continuațĭ", ḑise, „ca și până acuma activitatea vóstră condusă de sentimente sincere austriace în interesul comun". Cuvintele aceste fură salutate cu strigărĭ nesfêrșite de „evviva".

SCIRI ULTIME.

Viena, 7 Maiŭ. Contele Kálnoky a făcut o visită nunciului Agliardi erĭ înainte de améḑĭ, comunicându-i nota, ce a trimis'o lui Bánffy. Contele Kálnoky s'a scusat tot-odată pentru espresiunile necruțătóre, ce cuprinde nota lui față de persóna nunciului, ḑicênd, că aceste espresiunĭ le-a întrebuințat pe basa notei ministrului președinte Bánffy, care a presentat amestecul nunciului papal în afacerile din Ungaria în astfel de mod, încât el a fost silit a crede lucru ca deja dovedit. S'a convins însĕ, că *atitudinea nunciului în Ungaria n'a putut da ansă ministrului președinte maghiar, de-a se înfierbênta așa de tare.* In fine contele Kalnoky declarà, *că guvernul austro-ungar nu intenționéză a face nicĭ un fel de reclamațiune în Roma.* Declarațiunile aceste ale lui Kálnoky au satisfăcut pe Agliardi și din parte-i *privesce de încheiat incidentul* între ministrul de esterne și S. Scaun.

Viena, 7 Maiŭ. Ediția de séra a lui „N. W. T." ḑice, că mai este și o a treia notă, pe care guvernul unguresc a adresat'o lui Kalnoky și în care cel dintâi, la dorința espresă a celui de al doilea, comunică cuprinsul convorbirei dintre ministrul de culte *Wlassics* și nunciul Agliardi. In nota acésta se spune, că Msgre *Agliardi* n'a tăinuit de loc, că Vaticanul n'are dorință mai ferbinte, decât ca *sĕ se disolve parlamentul ungar,* în care nu vede *representanța poporului, ci mai mult o hegemoniă a unei minorităţĭ,* ér în locul acestui parlament sĕ se compună altul, în care sĕ fiă representat adevĕratul popor. Nunciul a declarat mai departe și a pretins în formă categorică, ca *scaunele episcopescĭ greco-catolice sĕ fiă ocupate de astfel de persóne, carĭ* **posed deplina încredere a bisericei,** *fără a se lua în considerare în ce raport stau acele persóne cu guvernul și cu partida domnitóre.* Prin aceste declarațiunĭ nunciul Agliardi a esercitat un amestec așa de adênc în afacerile interne ale Ungariei, încât rapórtele despre acésta au produs cea mai mare impresiune la Curte și la oficiul de esterne.

NECROLOG. Clemente Istrate, cancelist judecătoresc, ca soț; Petru Mureșianu Șireganul cu soția Maria născ. Rusu ca părințĭ; precum și numĕroșĭ consângenĭ cu inima frântă de durere aduc la cunoscință, cumcă neuitata lor soțiă și fiică, **Laura Veturia Istrate** născută Mureșianu, cunoscuta culegĕtóre de poesii poporale române din Ardeal, după un morb repentin și-a dat blândul suflet în mânile Creatorului Sâmbătă la 4 Maiŭ st. n. 1895 la 9 óre séra în al 27-lea an al etății și 10 lunĭ al fericitei căsĕtorii. Osĕmintele decedatei s'au așeḑat spre eternă odihnă după ritul bisericei gr. cat. Lunĭ în 6 Maiŭ st. n., în cimiteriul gr. cat. din Năsĕud. Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria eternă!

DIVERSE.

Rubinstein și femeile. William Steinway povestesce despre o judecată caracteristică a lui Rubinstein, adusă asupra femeilor. „Femeile", ḑise Rubinstein, „nicĭ-odată sĕ nu se facă artiste. Nu au adevĕrata iubire și alipire către artă. Da, o sciu sigur, că pe un pianist se vin două-ḑecĭ de pianiste, și esperiența propriă m'a învĕțat, că ele învĕță mai repede, mai cu diligință și că posed mai mult sentiment și mai multă intuițiune artistică, decât noi bărbații, însĕ — de-odată, écă vine un cavaler cu mustețe frumóse, și orĭ care dintre artistele nóstre e gata sĕ-șĭ jertféscă cu drag arta pentru mustețe". La acestea Steinway observă, că Rubinstein esprimà acéstă judecată chiar în ḑiua, când eleva lui favorită — se logodì cu un oficer rusesc.

Napoleon III și claquerii. Antonie Proust povestesce următórea anecdotă din 1861, când în Paris de prima dată se dĕdù, sub auspiciile împĕratului Napoleon III, representațiunea operei wagneriane „Tannhäuser", care după trei lunĭ dispărù de pe repertor. Ministrul conte Walewski era atât de firm convins despre reușita strĕlucită a operei, încât demandà directorului de teatru, sĕ nu permită sĕ funcționeze claquerii, adecă ómenii pușĭ anume, ca sĕ aplaudeze. „Bine" ḑise acesta, „dér Escelența Vóstră, sĕ-mĭ permită, ca sĕ vĕ trimit pe șeful claquerilor". Șeful aplaudătorilor obligațĭ și plătițĭ apăru înaintea contelui, care repetà, că serviciile aceluia în séra amintită sunt de prisos. „O întrebare, Escelență! Cine va aplauda pe împĕratul, când va apăré în loge?" întrebà șeful claquerilor. Se dădù ordin, ca claquerii sĕ funcționeze.

Literatură.

Lumea Ilustrată. Prin acésta onor. cetitorĭ sunt rugațĭ a cere, fiă la librărie, fiă la un colportor, sĕ li-se arate broșura I-a a revistei *Lumea Ilustrată* anul al III-lea, și în cas de a o găsi pe plac, sĕ binevoiéscă séu s'o cumpere cu numĕrul, séu sĕ se aboneze. Prețul broșurei este un leu, un nr. 50 banĭ. După mărturisirile chiar ale publicului, *Lumea Ilustrată,* prin cuprinsul ei literar fórte bogat și variat și esecuția ei elegantă și extra-ordinar de luxósă, este o revistă cât se póte de interesantă, așa că chiar și persónele, carĭ nu cheltuesc nicĭ-odată banĭ pentru o carte, o fac totușĭ cu plăcere pentru *Lumea Ilustrată.* Tot-d'odată atragem atentiunea cetitorilor asupra pré interesantului roman *Ucigașa,* de Carl Emil Franzos, și rugăm a se cere la librării cum și la colportorĭ specialĭ un nr. de probă. In localitățile unde nu se află în deposit *Lumea Ilustrată,* amatorii sunt rugațĭ a ne înainta 1 leu în mărcĭ postale, și imediat vor primi un numĕr de probă (1 broșură nr. 1 și nr. 2).

Administrațiunea revistei **Lumea Ilustrată,**
Bucurescĭ, Hotel de France.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Mai 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.—
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½% .	126.—
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	103.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.60
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	162.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	149.75
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	123.75
Losurĭ din 1860	158.—
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1086.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	461.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	401.20
Napoleondorĭ.	9.70
Mărcĭ imperiale germane . . .	59.72½
London vista	122.35
Paris vista	48.47
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.45
Note italiene.	45.90

Cursul pieţei Braşov.

Din 8 Mai 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.65	Vênd.	9.68
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.65
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.66	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.70	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		—.—	Vênd.	—.—

Anunţ de esarendare.

Cassa de economii „FURNICA“, societate pe acţiunĭ, esarendéză cu 1 Iulie 1895, Apoteca cu firma „Hygaea“, proprietatea sa cu drept real din oraşul Făgăraş pe durată de 5 anĭ sub următórele condiţiunĭ:

Oferentul e dator a documenta, că este magistru de farmacie şi are dreptul de a administra singur o apotecă publică în patria nóstră.

Reflectanţii au a ascerne, cel mult până inclusive 5 Iunie 1895 la subsemnata direcţiune, ofertul lor provědut cu vadiul de 10% dela suma oferită minimală de fl. 2000 v. a. (Două mii fl.) ca arendă anuală.

Arendatorul este dator, la luarea în primire a Apotecei, a depune o cauţiune de 2500 fl. v. a. (Două mii cincĭ sute fl. v. a) în numĕrar sĕu hârtii de valóre.

Apoteca respectivă este situată în piaţa oraşului provĕdută cu tóte întocmirile şi localităţile corĕspundĕtóre, avênd un reviriment anual (Umsatz) de 10,000 fl.

Oraşul Făgăraş, ca reşedinţă a Comitatului, este Emporiul principal, are 6000 locuitorĭ, mai multe şcóle confesionale, şcólă de stat şi comerciale, garnisónă militară şi de honvedĭ, direcţiune de bunurĭ erariale, 6 medicĭ practicĭ civilĭ şi 2 militarĭ, trei têrgurĭ de ţéră şi trei têrgurĭ de sĕptĕmână bine cercetate, staţiune de cale ferată, judecătorie cercuală şi cărţĭ funduare.

Arendatorul póte avé în aceeaşĭ cassă, în care e aşedată apoteca şi locuinţa privată mai mare sĕu mai mică pe lângă chirie separată.

„Furnica“,
Cassă de economii, societate pe acţiunĭ în Făgăraş.

Nr. 699. 1—

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TANSILVANIEI“

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ.	3 fl. —
Pe şése lunĭ.	6 fl. —
Pe unŭ anŭ.	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ.	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ.	8 franci.
Pe şése lunĭ	4 franci.
Pe trei lunĭ	2 franci.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a aréta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Anunciurĭ

(inserţiunĭ şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administraţiunei. În casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administraţiunea „Gazeta Transilvaniei.“